

KLAAR VOOR 72 UUR (DRIE DAGEN) ZELFREDZAAMHEID

Weerbare buurten.

Zo maak je samen met je buren je straat sterker en veiliger.

INHOUD

1 · Waarom dit nodig is	3
2 · Eerst jezelf, dan de buurt, dan de overheid	4
3 · De twee rollen in jouw straat	6
4 · Jouw stappenplan	8
5 · Wil je meer doen? Buiten je eigen straat	10
6 · Tijdens een crisis	13
7 · De digitale kant	16
8 · Jouw gegevens, jouw regie	20
9 · Voorbeelden en hulpmiddelen	22

De drie dagen dat je er alleen voor staat

Bij een grote calamiteit, zoals een langdurige stroomuitval, extreem hoogwater of een ernstige cyberaanval, vraagt de landelijke overheid ons om er minimaal rekening mee te houden dat we de eerste drie dagen (72 uur) onszelf moeten kunnen redden. Geen wettelijke plicht, wel iets om serieus te nemen.

De hulpdiensten schakelen direct over op noodprotocollen en stellen prioriteiten op basis van de vitale infrastructuur. Er is simpelweg geen capaciteit om in elke straat te controleren of mensen hulp nodig hebben.

Wat redt een buurt in die drie dagen? **Geen technologie. Geen protocol. Maar burens die elkaar kennen.** Die weten wie alleen woont, wie slecht ter been is, wie een ladder of een aggregaat heeft staan. Weerbaarheid is geen veiligheids- maar een sociaal vraagstuk.

STELREGEL

Zorg dat je vrienden maakt vóóordat je ze nodig hebt. Het bouwen aan een verbonden buurt kost tijd. Begin in een rustige periode, niet als het al regent. En het hoeft niet in één keer: je begint met z'n tweeën, de rest komt vanzelf.

Wat deze handleiding doet

Deze handleiding helpt je om **in één maand** de basis op orde te hebben in je eigen straat (of appartementencomplex of galerij). En als je wilt, daarna door te groeien naar je hele wijk in **drie maanden**. Je bent na het lezen klaar om:

- Een buurmaatje te vinden om mee samen te werken
- Een eenvoudige rollenverdeling op te zetten voor jouw straat
- Te weten wie wát heeft, en wie wát nodig heeft
- Een papieren buurtbank klaar te hebben in je meterkast
- Te weten wat je doet als de stroom uitvalt, en eventueel andere straten te enthousiasmeren

Je hoeft geen ervaring te hebben en geen vrijwilliger te zijn. Je begint met één persoon en één straat (of complex, of galerij). En je hoeft niet de hele buurt te redden: je houdt het bij je eigen straatje, zo'n twaalf tot twintig huishoudens. De stap naar de hele wijk (hoofdstuk 5) is optioneel.

Eerst jezelf, dan de buurt, dan de overheid

Onder de hele aanpak ligt een eenvoudige volgorde van gezond verstand. Bij een calamiteit pak je eerst zelf op wat je kunt, dan kijk je naar de buurt, en pas daarna naar de overheid. Begrijp je die volgorde, dan snap je ook waarom je niet machteloos bent en niet hoeft te wachten tot er iemand komt.

Het is verleidelijk om weerbaarheid van bovenaf te denken: de overheid regelt, jij wacht af. In de praktijk werkt het andersom. De meeste mensen redden zichzelf de eerste uren prima, zeker als ze van tevoren even hebben nagedacht over wat ze in huis hebben. Wat je zelf niet rooit, los je vaak op met de buren. En pas wat de straat samen niet aankan, komt bij de gemeente of de hulpdiensten terecht.

CIRKEL 1 · BIJ JOU THUIS

Wat je zelf doet. Een noodpakket op een vaste, altijd toegankelijke plek, ramen en deuren dicht, en de radio aan. Daar vang je het meeste al mee op.

CIRKEL 2 · IN JE STRAAT

Wat je samen doet. Wat je zelf niet redt, lukt vaak met de buren. De een heeft een grote moestuin, de ander EHBO-kennis of een aggregaat. Daarvoor maak je per straat een overzichtje: de buurtbank.

CIRKEL 3 · VAN DE OVERHEID

Wat je mag verwachten. De gemeente en de hulpdiensten doen hun werk, maar richten zich die eerste dagen op de grootste risico's. Reken er dus niet op dat ze meteen bij jou in de straat staan.

Deze drie cirkels zijn geen strakke fasen die elkaar netjes opvolgen, maar een manier van kijken. Ze helpen je begrijpen dat je veel zelf in de hand hebt. En gebruik vooral je gezond verstand: bij het ene voorval ben je in een uur weer thuis, bij het andere ben je een paar dagen op je straat aangewezen.

Begin bij jezelf, thuis

Het begint bij je eigen huis. Regel een noodpakket: water (reken op drie liter per persoon per dag), lang houdbaar eten voor een paar dagen, een zaklamp met reservebatterijen, een radio op batterijen, een powerbank, wat contant geld, dekens om warm te blijven en je belangrijkste medicijnen. Heb je kinderen of huisdieren, denk dan ook aan babyvoeding, luiers of diervoer.

Zorg dat die spullen op een vaste, altijd toegankelijke plek bij elkaar staan en niet verspreid door je huis liggen, zodat je in het donker meteen weet waar alles is. Controleer je voorraad elk half jaar, bijvoorbeeld of het eten nog houdbaar is.

Gebeurt er iets, houd dan in de meeste gevallen je ramen en deuren dicht en luister naar de radio. Zoek de noodfrequentie van de calamiteitenzender alvast op en schrijf hem op, voordat je hem nodig hebt.

DE LANDELIJKE CAMPAGNE DENK VOORUIT

De rijksoverheid voert sinds eind 2025 de campagne Denk Vooruit, die iedereen oproept zich voor te bereiden op een noodsituatie in drie stappen: maak een noodpakket, maak een noodplan, en praat met elkaar en help elkaar. Die laatste stap is precies waar deze handleiding over gaat. Een uitgebreide checklist voor je noodpakket en hulp bij een noodplan vind je op denkvooruit.nl.

WAT JE MAG VERWACHTEN VAN DE OVERHEID

Wat de overheid precies regelt, verschilt per gemeente en per situatie. Reken er in elk geval niet op dat de hulpdiensten meteen bij jou in de straat staan: die eerste dagen richten zij zich op de grootste risico's. Dat is geen onmacht, maar juist geruststellend: het meeste vang je samen op.

Daarna komt de buurt, en daar gaat deze handleiding vooral over. Want wat je thuis zelf doet, en wat de overheid uiteindelijk regelt, staat redelijk vast. Het stuk daartussenin, je eigen straat, is wat zonder een klein zetje vaak niet vanzelf ontstaat.

3 — DE ROLLEN

Twée rollen, vier mensen

In jouw straat (of appartementencomplex, of galerij in een grote flat) vul je twee rollen in. Houd het overzichtelijk: ongeveer twaalf tot twintig huishoudens per groepje. Twaalf zodat er genoeg mensen zijn om iets aan elkaar te hebben, en niet veel meer dan twintig, want je hoeft niet de hele buurt te redden. Bij langere straten of grotere complexen splits je op in groepjes.

Voor elke rol kies je **twée personen**, zodat er altijd back-up is bij ziekte of vakantie. Dus vier mensen per straat in totaal. Anders staat het systeem stil zodra iemand op vakantie is.

Die vier vind je niet allemaal tegelijk. Je begint met jou en je buurmaatje als de twee straatcontactpersonen. De twee straatcoördinatoren komen meestal later in beeld, want die vind je via de vragenlijst die je langs de deuren brengt (zie hoofdstuk 4). Wil je buurmaatje liever de mobiele rol van coördinator? Ook prima: zoek dan samen een tweede contactpersoon die graag het vaste anker thuis is.

ROL 1 · HET VASTE ANKER

De straatcontactpersoon

Blijft thuis, beheert de informatie

Blijft bij een crisis thuis en is het meldpunt voor de straat. Wat doet de contactpersoon?

- De buurtbank opstarten en beheren (de papieren contactgegevens van de straat)
- Meldpunt zijn tijdens een calamiteit
- De aanklopcirkel starten als er bevestigde informatie binnen is (de rondgang van huis tot huis waarbij elke buur aftekent, zodat niemand wordt vergeten)
- Geruchten-rem: geen onbevestigde berichten doorgeven
- Overleggen met de straatcoördinator
- Contact onderhouden met de gemeente (via de wijkregisseur of, als die er is, jullie werkgroep)

De contactpersoon

Wie past hierin? Iemand die veel thuis is, het overzicht houdt en sociaal vaardig is.

WAT IS DE BUURTBANK?

De buurtbank is het hart van de aanpak, en de straatcontactpersoon beheert hem. Geen bank voor geld, maar een overzicht van de kostbaarheden uit de straat: kennis (zoals EHBO of reanimatie) en spullen (zoals een aggregaat, een grote ladder of een extra voorraad), plus wie in een noodsituatie wat extra aandacht kan gebruiken. Zo weet je van elkaar wie wat kan bieden en wie er hulp nodig heeft.

Het overzicht ontstaat doordat de straatcontactpersonen langs de deuren gaan met een korte vragenlijst. De ingevulde lijsten blijven op papier in de meterkast, niet online. Waarom dat zo is, lees je in hoofdstuk 8.

ROL 2 · DE MOBIELE KRACHT

De straatcoördinator

Gaat op pad, brengt en haalt

De coördinator

Komt bij grote calamiteiten in actie en organiseert wat er nodig is. Wat doet de coördinator?

- Verzamelen bij de straatcontactpersoon bij grote calamiteiten
- Samen een plan maken met de straatcontactpersonen, passend bij de calamiteit
- Bij een acute crisis: inwoners huis aan huis informeren (anders gebruik je de aanklopcirkel)
- Contact onderhouden met de gemeente (via de wijkregisseur of jullie werkgroep)

Wie past hierin? Iemand die de rust bewaart en het overzicht houdt bij lastige situaties, mensen makkelijk benadert, en kan improviseren.

In één maand op orde

Hier begin je. Geen ervaring nodig, en je hoeft je nergens voor op te geven. Met deze stappen heb je in ongeveer een maand de basis op orde in je eigen straat. Doe ze in je eigen tempo.

1 Vind een buurmaatje

Begin nooit alleen. Bel aan bij één buur die je al een beetje kent en stel voor om dit samen op te pakken. Eén persoon is een eenling, met z'n tweeën ben je een team. Meestal worden jullie samen de twee straatcontactpersonen.

2 Stel jullie voor aan de straat

Maak samen een eenvoudige flyer met jullie foto en print 'm. Leg 'm in de bus bij elk huis in jullie straat. Houd de toon licht, je wilt geen mensen overvallen. Een voorbeeldtekst staat in hoofdstuk 9.

3 Schatgraven: bel aan met de vragenlijst

Nu ga je schatgraven: ontdekken welke kennis en spullen er in je straat verborgen zitten. Ga één tot twee weken na de flyer bij elke buur langs met een korte papieren vragenlijst. Inventariseer wat mensen te bieden hebben: een ladder, EHBO-kennis, een waterfilter, gereedschap, een houtkachel, talenkennis, of gewoon de tijd om een handje te helpen.

Via deze vragenlijst vind je ook je twee straatcoördinatoren. Mensen die aangeven dat ze in een crisis willen helpen, of die de rust bewaren en het overzicht houden, zijn vaak goede kandidaten. Vraag ze gewoon.

De vragenlijst bevat ook een vrijwillig onderdeel over gezondheid en mobiliteit. Lees vóór je langs de deuren gaat even hoofdstuk 8: daarin staat hoe je zorgvuldig met die gegevens omgaat en wat je de burens daarover vertelt.

4 Maak je kenbaar in de straat

Zijn de twee straatcontactpersonen en twee straatcoördinatoren gevonden? Fijn als ze dat even laten weten aan de straat, zodat iedereen weet bij wie de buurtbank hangt en wie het meldpunt is als er iets gebeurt. Een kort briefje in de bus is genoeg. Op mijnbuurtje.nl/weerbaarheid staat hiervoor een voorbeeldflyer klaar.

5 Maak een nood-appgroep

Een straat-WhatsApp of Signal-groep, uitsluitend voor noodgevallen. Niet voor verloren katten of bouwzand. Registreer de groep op WABP.nl zodat de gemeente en politie weten dat hij bestaat.

6**Borg de informatie op papier**

De buurtbank (de ingevulde vragenlijsten en contactgegevens) gaat op papier in de meterkast bij de twee straatcontactpersonen. Hoe je zorgvuldig met die gegevens omgaat, en waarom papier hier veiliger is dan online, lees je in hoofdstuk 8.

7**Actualiseer minimaal jaarlijks, liefst halfjaarlijks**

Mensen verhuizen, kinderen worden geboren, situaties veranderen. Eén ronde langs alle deuren per jaar is het minimum, twee keer per jaar werkt beter. Bijvoorbeeld in het voorjaar en het najaar, zodat je gegevens nooit lang verouderd zijn.

Buiten je eigen straat: motiveer anderen in de wijk

Heb je in je eigen straat de basis op orde en wil je verder? Goed nieuws: andere straten in jouw wijk kunnen jouw enthousiasme gebruiken. Je hoeft geen ambtenaar te zijn of een officiële functie te hebben om mensen bij elkaar te brengen.

Twee fases

De wijk in begint anders dan je eigen straat. Het verloopt in twee fases.

Fase 1: een inwonersbijeenkomst organiseren. Voordat iemand anders in zijn of haar straat wil starten, moet die persoon eerst weten waaróm. Je organiseert een avond in het buurthuis en nodigt je buurtgenoten uit. Je kunt hiervoor onze voorbeeldflyer gebruiken, die je vindt op mijnbuurtje.nl/weerbaarheid. Deze flyer kondigt de bijeenkomst aan: wat je gaat vertellen, waar en wanneer.

Fase 2: mensen die enthousiast zijn geworden, gaan zelf hun straat in. Zij doorlopen dan in hun eigen straat hetzelfde stappenplan als jij in hoofdstuk 4, en stellen zich met de voorstelflyer voor aan hun burens als nieuwe straatcontactpersoon en -coördinator. Dat is dan hún traject, niet meer het jouwe.

Jouw rol is fase 1: de inwonersbijeenkomst opzetten en mensen warm krijgen. Vanaf fase 2 worden zij zelfstandig in hun eigen straat.

Geef zelf een presentatie in de wijk

Een avond organiseren waar burens uit andere straten kennismaken met het idee, dat werkt. Je hoeft het niet uit te vinden: op mijnbuurtje.nl/weerbaarheid vind je kant-en-klare presentaties en voorbeelduitnodigingen die je kunt aanpassen aan jouw wijk.

Het verschil tussen een gemeenteamttenaar die de avond geeft en een inwoner is enorm. Jij spreekt de taal van de wijk, je weet wat er speelt, je weet welke burens elkaar nooit zien. Dat maakt je geloofwaardig op een manier die geen functietitel kan leveren.

OP DE SITE STAAN

Presentaties (PowerPoint en PDF), voorbeelduitnodigingen voor in de bus, voorbeeldteksten voor de gemeentewebsite of de buurt-app, en de digitale versie van deze handleiding. Vrij te downloaden via mijnbuurtje.nl/weerbaarheid.

Vorm een klein werkgroepje

In je eentje de wijk in is niet fijn. Een klein werkgroepje werkt veel beter, drie tot vijf mensen die samen optrekken, taken verdelen en elkaar scherp houden. Probeer in dat werkgroepje deze rollen te dekken:

- Eén of twee actieve inwoners (waaronder jijzelf)
- Iemand van de dorps- of wijkraad
- Een gemeentemedewerker: wijkregisseur of communicatieadviseur

BELANGRIJK

De gemeentemedewerker is onderdeel van het team en niet de baas ervan. Die zit in het werkgroepje om te helpen, niet om te bepalen wat er gebeurt. Het initiatief blijft bij jullie als inwoners, dat is precies wat het krachtig maakt.

Hoe groot je dit aanpakt, bepaal je zelf. Blijf je bij je eigen wijk of dorp, dan haak je die ene dorps- of wijkraad aan. Pak je het breder op, over meerdere wijken of dorpen, dan kun je vertegenwoordigers van meerdere dorps- en wijkraden in je werkgroepje vragen.

Hoe je het werkgroepje vormt

Hoef je niet ingewikkeld te maken:

1. Bel of mail je dorps- of wijkraad, of ga er even langs. Vertel kort wat je hebt gedaan in je eigen straat en dat je dit breder wilt trekken. Vraag of ze willen meedenken.
2. Vraag de wijkregisseur (of, als je die niet kent, de afdeling Communicatie van de gemeente) of er iemand mee wil draaien. Verwijs naar deze handleiding, daar heb je geen lange uitleg meer voor nodig.
3. Plan één eerste gesprek van een uur. Bespreek: welke wijk pakken we eerst, wanneer organiseren we een avond, wie regelt wat?

Een eerste wijkavond opzetten

Plan vooruit, maar maak het niet groter dan het hoeft te zijn.

Wat je regelt

- Een laagdrempelige locatie: buurthuis, school, café, kerk
- Eén of twee actieve inwoners, jij en iemand uit een ander deel van de wijk. Samen kennen jullie meer mensen.
- Iemand van de dorps- of wijkraad, die heeft een netwerk in de wijk dat jullie helpt om dingen aangekondigd te krijgen, locaties te regelen, en draagvlak te creëren.

- Iemand vanuit de gemeente, de wijkregisseur, gebiedsregisseur, of een communicatieadviseur. Niet om de presentatie te geven, wél om budget voor zaalhuur en koffie te regelen en om jullie te koppelen aan het noodsteunpunt en de Ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid (OOV).
- Een datum minstens drie weken vooruit
- Koffie, thee en iets erbij. Vraag de gemeente om budget, of vraag of de dorps- of wijkraad dit wil faciliteren
- Uitnodigingen die je in de bus doet of in de buurt-appgroep deelt. Voorbeeld te downloaden via mijnbuurtje.nl/weerbaarheid

Wie spreekt?

Laat de burgemeester of wijkagent (in uniform) de avond openen, vijf minuten, hun aanwezigheid geeft gezag. Maar jij geeft de inhoudelijke presentatie, samen met een ander uit je werkgroepje. Dat maakt echt verschil.

Wat is het doel?

Het doel is niet om iedereen meteen straatcontactpersoon te maken. Het doel is dat per straat één persoon zich aanmeldt om in zijn of haar straat te starten. Tien mensen op een avond is echt een mooie score.

Geef iedereen die meedoet na afloop een gedrukte versie van deze handleiding mee, of een link ernaartoe. Mensen die thuis kunnen nalezen wat ze gehoord hebben, starten vier weken later veel vaker ook echt.

Zo werkt het als het echt gebeurt

In de eerste uren van een crisis ontstaat onrust en verkeerde informatie. Het systeem dat jullie hebben opgebouwd, is precies bedoeld voor dit moment.

Denk eerst terug aan hoofdstuk 2: eerst jezelf, dan de buurt. Je begint bij je eigen huis: ramen en deuren dicht, blijf rustig, en luister naar de radio op batterijen. Als het nodig is, komt daar de buurt bij. De rest van dit hoofdstuk gaat over die buurt.

HOOR JE HET LUCHTALARM?

De sirene gaat, anders dan de maandelijkse test op de eerste maandag van de maand om 12.00 uur? Dan is er acuut gevaar, vaak gevaarlijke stoffen in de lucht. Ga dan zo snel mogelijk naar binnen, sluit ramen, deuren en roosters, en zet de mechanische ventilatie en de afzuigkap uit. Zet de radio of tv aan op de regionale omroep en luister wat je moet doen. Help je burens van binnenuit: bel of app wie de sirene misschien niet hoort, en laat mensen die buiten staan bij je schuilen. Ga hiervoor niet zelf naar buiten zolang het gevaar er is.

Het luchtalarm trekt de aandacht, een NL-Alert op je telefoon geeft de details. Let op: als de sirene stopt, is het nog niet automatisch veilig. Ga pas naar buiten als je via de hulpdiensten of de regionale omroep hoort dat het kan.

Wacht op geverifieerde informatie

Activeer de aanklopcirkel pas als je geverifieerde informatie hebt van de gemeente of de overheid dat er iets aan de hand is. Die informatie komt via de officiële kanalen: een NL-Alert op je telefoon, de calamiteitenzender op de radio (zoek de frequentie alvast op, zie hoofdstuk 2), of een bericht van de gemeente of veiligheidsregio. Geruchten verspreiden helpt niemand. De straatcontactpersoon werkt hier als geruchten-rem: alleen wat geverifieerd is, gaat de straat in.

Schrijf het altijd op

Geef informatie altijd fysiek mee op een briefje. Mondelinge instructies worden door paniek vrijwel altijd verkeerd doorverteld. Een briefje dat van hand tot hand gaat, blijft kloppen.

Aanklopcirkel óf coördinator

Normaal werkt het zo: de aanklopcirkel gaat van huis tot huis, en elke buur informeert de volgende. Maar bij veel onrust kan die cirkel stokken: mensen zijn op zo'n moment druk met hun eigen gezin en hebben niet meteen tijd om de volgende burens te informeren. Loopt het daardoor vast, dan is het beter dat de twee straatcoördinatoren zelf rustig van huis tot huis gaan.

BELANGRIJK: GA NIET ALTIJD DE STRAAT OP

De aanklopcirkel en het huis aan huis langsgaan zijn alleen bedoeld als het buiten veilig is, zoals bij een langdurige stroomuitval of hoogwater zonder direct gevaar. Is er een luchtalarm of een waarschuwing voor gevaarlijke stoffen in de lucht? Dan gaat niemand naar buiten, ook de straatcoördinator niet. Dan geldt voor iedereen: binnenblijven, ramen en deuren dicht, ventilatie uit, en luisteren naar de regionale omroep.

Wil je in zo'n situatie toch je burens bereiken, doe dat dan van binnenuit: bel of app ze. Ga pas naar buiten als de hulpdiensten of de regionale omroep melden dat het veilig is. Jezelf in gevaar brengen helpt je burens niet.

Hoe komt informatie de wijk in en uit?

Bij een langere crisis ontstaat er een gat: geen internet, geen telefoon, en de gemeente weet niet wat er in jouw straat speelt. De vraag is dan: hoe gaat informatie heen en weer tussen de straat en de gemeente of het noodsteunpunt?

VRAAG DIT AAN JE GEMEENTE

Eén oplossing die gemeenten kunnen kiezen, is een fietskoerier: een mens op de fiets die informatie heen en weer brengt. Let op: dit staat nergens vast en er staat niemand klaar. Het is iets om in een rustige periode bij je gemeente aan te kaarten, niet iets waar je tijdens een crisis op kunt rekenen. De gemeenteambtenaar in je werkgroepje is de aangewezen persoon om dit gesprek op gang te brengen; hij of zij heeft de lijntjes naar de Ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid (OOV), de wijkregisseur en het noodsteunpunt.

Als een gemeente hiervoor kiest, zou het zo kunnen werken: de fietskoerier brengt geverifieerde informatie vanuit het noodsteunpunt of de gemeente naar de straatcontactpersoon (wat is er aan de hand, hoe lang duurt het, wat moet je wel of niet doen), en neemt informatie uit jouw straat weer mee terug (wie heeft hulp nodig, wie kan helpen, wat zijn de knelpunten). Het noodsteunpunt is dan het verzamel- en startpunt; de koeriers zijn de armen en benen die de informatie verspreiden en weer ophalen.

Tweerichtingsverkeer met het noodsteunpunt

Als er zo'n verbinding is, heeft het noodsteunpunt jullie informatie net zo hard nodig als andersom. Zodra er iemand bij jullie langskomt met updates, geeft de straatcontactpersoon direct mee:

- Status van de straat: alles in orde, of zijn er knelpunten?
- Wie er hulp nodig heeft (medisch, mobiliteit, eten)
- Wie er overschot heeft (mensen die kunnen helpen, ruimte hebben, voorraad)

Zo kan het noodsteunpunt op basis van échte signalen prioriteiten stellen, in plaats van te gokken.

ONTHOU DIT

Begin het gesprek over hoe informatie de wijk in en uit komt in een rustige periode, niet als het al misgaat. De gemeenteambtenaar in je werkgroep is je beste route naar de juiste mensen binnen de gemeente. Een mooi doel om naartoe te werken: een afspraak die in het crisisplan van de gemeente staat, zodat iedereen weet wat er moet gebeuren als het zover is.

Wat een digitaal buurtplatform je brengt

Tot nu toe ging deze handleiding vooral over papier: de buurtbank, vragenlijsten, briefjes in de meterkast. Dat is met opzet, want tijdens een crisis valt de techniek als eerste uit. Maar in alle gewone weken daarvoor is een digitaal buurtplatform juist enorm handig.

Een buurtplatform is een online plek waar je buurt zichtbaar wordt: wie er woont, wat mensen kunnen en willen, wat er te doen is en welke hulp er beschikbaar is. Het is een sociaal netwerk, alleen niet voor de hele wereld, maar specifiek voor je eigen buurt. Een eigen lokale omgeving voor burens, organisaties en de gemeente.

Hierop vind je normaal de pareltjes uit de buurt: de leuke dingen die jouw buurt zo fijn maken om in te wonen. Activiteiten, buurtverhalen, leuke evenementen, verenigingen en nog veel meer. Maar je kunt zo'n platform ook prima gebruiken om je voor te bereiden op een calamiteit, en dat is waar dit hoofdstuk over gaat.

BELANGRIJK OM VOORAF TE WETEN

Een buurtplatform werkt alleen als er mensen zijn die het levend houden: buurtverbinders. Dat zijn getrainde inwoners (vaak samen met een paar professionals uit de wijk) die het platform beheren en iedereen motiveren om mee te doen en daar hun verhalen, activiteiten en talenten te delen. Zonder dat team is het platform een leeg restaurant waar niemand binnenloopt. Mét dat team wordt het de plek waar het bruist in jouw buurt.

Wat het je brengt

De analoge lijn houdt je buurt overeind als het misgaat. De digitale lijn houdt je buurt verbonden als alles gewoon doordraait. Dat tweede is minstens zo belangrijk, want een buurt die elkaar al kent, redt zich in een crisis veel makkelijker.

- **Je weet wie er in je buurt woont en wat ze doen.** Een nieuw gezin verderop, iemand die net een moestuin is begonnen, de buurman die handig is met fietsen. Op een platform zie je dat, zonder dat je bij iedereen hoeft aan te bellen.
- **Vraag en aanbod komen samen.** Iemand zoekt een boormachine, een ander biedt hulp bij de belastingaangifte, een derde zoekt gezelschap voor een wandeling. Dat soort kleine uitwisselingen maken een buurt sterk.
- **Je blijft op de hoogte zonder ruis.** Anders dan een drukke WhatsApp-groep die vol loopt met berichtjes, is een platform overzichtelijk. Je ziet activiteiten, nieuws en oproepen op één plek, en je leest wat je wilt.

- **Activiteiten worden makkelijker georganiseerd.** Een buurt-BBQ, een opruimactie, een koffieochtend voor wie alleen thuis is. Aankondigen, aanmelden en herinneren gaat in een paar klikken.
- **De gemeente en organisaties kunnen je bereiken.** Werkzaamheden in de straat, een oproep van de wijkagent, het inloopspreekuur van de wijkverpleegkundige. Betrouwbare informatie, rechtstreeks, zonder tussenkomst van algoritmes.

VOORBEELD · EEN WEEK OP HET PLATFORM

Maandag. Sanne plaatst dat ze zaterdag een buurtmoestuintje wil opstarten en zoekt mensen die meedoen. Drie burens reageren nog diezelfde dag.

Woensdag. De gemeente kondigt aan dat de straat volgende week wordt opgebroken voor rioolwerk, met een kaartje erbij.

Donderdag. Een oudere inwoner zoekt iemand die af en toe een boodschap kan doen. Een buurvrouw twee deuren verder biedt zich aan.

Zaterdag. Foto's van het nieuwe moestuintje. Vijf gezinnen waren erbij, waarvan twee elkaar daarvoor nog nooit hadden gesproken.

Een online plek om je voor te bereiden

Naast de dagelijkse buurt dingen kun je op een buurtplatform een hele omgeving inrichten met informatie over weerbaarheid: hoe bereid ik mijn huishouden voor op een stroomuitval, wat hoort er in een noodpakket, waar zijn de noodsteunpunten en AED-locaties, wat doe ik bij hoogwater. Geen folder die één keer wordt rondgestuurd en verdwijnt, maar een vaste vindplaats die altijd actueel blijft.

Het mooie is: jullie werkgroepje kan zo'n omgeving **druppelgewijs vullen en delen**. Niet alles tegelijk, maar elke maand een onderwerp uitlichten via een berichtje op het platform of in de buurt-app. Zo bouw je rustig kennis op in de buurt, zonder dat het overweldigend wordt. Een werkend voorbeeld vind je op maasburen.nl/weerbarebuurten.

Een besloten plek voor wie een rol heeft

Een buurtplatform heeft niet alleen een open deel voor de hele buurt. Je kunt er ook een **besloten omgeving** in maken: een afgeschermd deel dat alleen toegankelijk is voor de mensen met een rol. Dus voor de straatcontactpersonen, de straatcoördinatoren, de buurtverbinders en iemand vanuit de gemeente.

Het doel is eenvoudig: zorgen dat de straatcontactpersonen en straatcoördinatoren elkaar kunnen vinden als dat nodig is, zonder dat de hele buurt meeleest. En het geeft de gemeente een plek om, als dat handig is, wat extra informatie met hen te delen, bijvoorbeeld over de noodsteunpunten. In die besloten omgeving kun je:

- **Elkaar leren kennen over straten heen.** De contactpersoon van de ene straat weet wie het in de volgende straat is. Handig als jouw eigen co-persoon op vakantie is.
- **Korte lijstjes houden met de gemeente.** Een vraag aan de wijkregisseur, een melding van iets dat opvalt, een seintje over een kwetsbare inwoner. Rechtstreeks, zonder gedoe. Ook de straatcoördinator kan hier rechtstreeks schakelen met de gemeente, niet alleen de straatcontactpersoon.
- **Afspraken en lijstjes op één plek bewaren** die niet voor de hele buurt bedoeld zijn, zoals wie waar contactpersoon is (de "rugnummers" van de buurt).
- **Onderling overleggen** over een buurtactie, een oefening, of het actueel houden van de buurtbank.

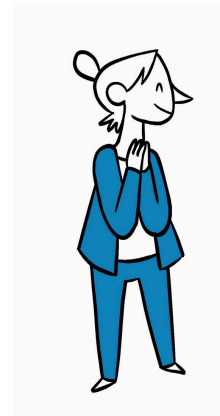
Belangrijk: de besloten omgeving is voor onderling contact en organisatie, niet voor privacygevoelige crisisgegevens. De ingevulde vragenlijsten van de buurtbank blijven op papier in de meterkast. Waarom dat zo is, lees je in het volgende hoofdstuk.

Digitaal én analoog, allebei

Het platform vervangt de papieren buurtbank in je meterkast niet. Dat blijft nodig, want bij een stroomuitval werkt geen enkele app. Zie het zo: het platform is voor de driehonderdtweeënzestig gewone dagen per jaar, de papieren lijst is voor de drie dagen dat het misgaat. Samen vormen ze de complete "sociale waterleiding" van je buurt.

Wie helpt een buurt om dit op te bouwen?

Een buurt vol talent, hulpbereidheid en goede ideeën: dat is er bijna altijd al. Het is alleen vaak onzichtbaar. Mijnbuurtje.nl helpt buurten en gemeenten om die gemeenschapskracht zichtbaar te maken, zodat mensen elkaar weten te vinden en gebruik kunnen maken van wat er al is. Een digitaal buurtplatform is daarbij het middel, niet het doel.

Het bijzondere aan de aanpak is dat het niet bij techniek blijft. Een platform zonder mensen die het levend houden, blijft leeg. Daarom leidt mijnbuurtje.nl inwoners op, samen met een paar professionals uit de wijk, tot buurtverbinders: de aanjagers die nieuwe inwoners verwelkomen, vraag en aanbod samenbrengen, en zichtbaar maken wat een buurt te bieden heeft.

Een mooi voorbeeld is maasburen.nl: een buurt waar dit in de praktijk draait, met een buurtagenda, profielen van inwoners en organisaties, en een plek voor hulpvragen en aanbod. Het is dus geen showmodel, maar een echte buurt waar dit werkt. Het weerbare-buurtendeel staat op maasburen.nl/weerbarebuurten, met de noodsteunpunten, AED-locaties, en uitleg over wat je zelf doet en wat de gemeente regelt.

JE STAAT ER NIET ALLEEN VOOR

Misschien voelt dit als veel om in je eentje op te pakken. Maar je hoeft niet vanaf nul te beginnen. Bestaat er in jouw gemeente al een buurtplatform of is er al een buurtverbinder actief? Sluit daarbij aan. Vraag het na bij je gemeente. En lijkt het je zelf wat om buurtverbinder te worden, dan kun je je daarvoor aanmelden. Meer weten over de complete aanpak van mijnbuurtje.nl om samen te werken aan meer betrokken en weerbare buurten? Kijk op www.mijnbuurtje.nl.

Veilig omgaan met de buurtbank

De buurtbank werkt alleen als mensen hem durven invullen. Het uitgangspunt is daarom simpel: inwoners bepalen zelf welke informatie ze met elkaar delen. Jij houdt vanaf het begin de regie over wat je deelt, met wie, en voor hoe lang.

Op papier, bij de burens, nergens anders

De ingevulde vragenlijsten blijven op papier in de meterkast bij de twee straatcontactpersonen van jouw eigen straat. Ze gaan niet online, niet in een app, en niet in een systeem van de gemeente of van een platform. mijnbuurtje.nl en de gemeente krijgen de ingevulde lijsten dus nooit te zien. Het zijn de straatcontactpersonen van je eigen straat die de lijsten verzamelen en beheren, niemand anders.

Dat is niet alleen een privacykeuze, het is ook praktisch: bij een stroomuitval kun je toch niet bij een digitaal bestand, maar een papieren overzicht in de meterkast werkt altijd.

Meedoen is vrijwillig, en blijft vrijwillig

Je bepaalt zelf of je meedoet en wat je invult. Elk veld mag leeg blijven. Je kunt alleen je naam en telefoonnummer invullen en de rest overslaan, dat is prima. Een nee is net zo gewoon als een ja, en heeft geen enkel gevolg voor je plek in de straat. Invullen hoeft nooit ter plekke: je mag de lijst rustig meenemen, of ongezien teruggeven.

Je kunt het altijd terugdraaien

Het staat je te allen tijde vrij om de informatie die je gaf terug te halen of te laten vernietigen. Dat hoeft je niet te laten afhangen van een vaste ronde: je loopt gewoon even langs je straatcontactpersoon en geeft het aan. Daarnaast kun je bij elke ronde langs de deuren (halfjaarlijks) je deelname opnieuw bekijken. Je houdt zelf de regie over wat je deelt, met wie, en voor hoe lang.

GEZONDHEID EN MOBILITEIT: JIJ BESLIST

In de vragenlijst zit op verzoek van inwoners een onderdeel over gezondheid en mobiliteit. Sommige mensen vinden het prettig dat de burens weten dat zij in een noodsituatie extra hulp nodig hebben, bijvoorbeeld vanwege gekoelde medicatie, een zuurstofapparaat of slecht ter been zijn. Of je dat invult, is helemaal aan jou: het is en blijft vrijwillig, en je mag het gewoon leeg laten.

Wil je wel dat je burens bij nood iets weten, maar liever niet dat je medische gegevens bij iemand anders liggen? Dan kun je die in je eigen meterkast bewaren, op een vel dat hulpverleners daar kunnen vinden, en in de buurtbank alleen een vinkje zetten: "aan dit adres in een noodsituatie even aankloppen". Zo weten je burens dát er aandacht nodig is, zonder de details.

EVEN MET DE GEMEENTE AFSTEMMEN (OPTIONEEL)

Werk je samen met een gemeente die jullie straat ondersteunt, dan kan het prettig zijn dat zij de buurtbank een keer met haar eigen privacyfunctionaris (FG) bekijkt. Niet omdat er iets mis is, maar zodat helder op papier staat hoe ieders rol zit. Het hoeft niet, en het is geen voorwaarde om te beginnen: zolang de gegevens op papier bij de inwoners blijven, regelt de aanpak het meeste vanzelf. Vraag je gemeente hiernaar als je het prettig vindt.

ONTHOU DIT

Een weerbare buurt begint bij vertrouwen in elkaar. Door zorgvuldig met elkaars gegevens om te gaan, bouw je precies dat vertrouwen op. De zorgvuldigheid is geen rem op de aanpak, ze is er een vast onderdeel van.

Voorbeelden om vandaag te gebruiken

Voorbeeldtekst voor je flyer of brief

Deze tekst kondigt aan wie je bent, waaróm je langskomt, en wat de buurtbank is. Pas de namen, plaatsnamen en datum aan op je eigen straat of wijk.

VOORBEELD · FLYER IN DE BUS

Samen sterk. We maken onze [buurt of straat] een beetje veiliger.

De overheid vraagt ons om er rekening mee te houden dat we bij een calamiteit de eerste drie dagen (72 uur) onszelf moeten kunnen redden, bijvoorbeeld bij een lange stroomuitval of hoogwater. Dat hoef je niet alleen te doen. Samen met je straat lukt het een stuk makkelijker.

De buurtbank. We willen een zogenaamde buurtbank maken. Geen bank voor geld, maar een bank vol kostbaarheden uit de straat: kennis (zoals EHBO of reanimatie) en spullen (zoals een aggregaat, een grote ladder of een extra voedselvoorraad). De komende weken komen we graag even bij je langs om te vragen of, en zo ja wát, je daarin zou willen delen. Meedoen is helemaal vrijwillig.

De straatcontactpersoon. Wij zijn de straatcontactpersonen, het vaste anker van de straat. We komen langs met een korte vragenlijst. Je bepaalt helemaal zelf wat je invult, en elk veld mag leeg blijven. De ingevulde lijst komt niet in een database, maar hangt op papier in onze meterkast. Zo is hulp in een noodsituatie snel vindbaar, ook als stroom en internet zijn uitgevallen.

Meehelpen? We zoeken ook nog straatcoördinatoren: echte regelaars die bij een calamiteit het hoofd koel houden. Lijkt je dat wat, of heb je vragen? Spreek ons gerust aan, of mail naar [e-mailadres]. Het complete stappenplan vind je op mijnbuurtje.nl/weerbaarheid.

Hartelijke groet, [namen en huisnummers]

WELKE FLYER GEBRUIK JE WANNEER?

Er zijn drie eenvoudige flyers, voor drie momenten. Je hoeft ze niet allemaal te gebruiken; pak wat bij jouw stap past. Alle drie staan klaar op mijnbuurtje.nl/weerbaarheid.

- 1. Voorstelflyer (stap 2).** Hiermee stellen jij en je buurmaatje je voor aan de straat, vlak voordat jullie met de vragenlijst langskomen. De voorbeeldtekst hierboven is deze flyer.
- 2. Kenbaar-maken-flyer (stap 4).** Een kort briefje zodra de vier vrijwilligers bekend zijn, zodat de straat weet wie de contactpersonen en coördinatoren zijn.
- 3. Uitnodiging wijkbijeenkomst (alleen bij hoofdstuk 5).** Nodigt de hele wijk uit voor een avond. Gebruik je pas als je verder wilt dan je eigen straat.

Voorbeeld-vragenlijst

Een uitgewerkte voorbeeld-vragenlijst (A4, klaar om te printen) staat als download op mijnbuurtje.nl/weerbaarheid. Pas hem aan op de situatie in je eigen straat en print 'm uit. Houd bij het invullen aan de deur de uitleg uit hoofdstuk 8 bij de hand: inwoners bepalen zelf wat ze delen, meedoen is vrijwillig, en elk veld mag leeg blijven.

Wat hangt er in je meterkast?

- De ingevulde vragenlijsten van alle burens in je straat

- Een blanco aanklop-cirkel-formulier (lege A4 met huisnummers in een kolom om af te vinken)

- De telefoonnummers die je bij een noodgeval nodig hebt (wijkagent, huisarts, een paar burens)

- Het telefoonnummer van je co-contactpersoon

- Een paar geleende pennen en een blok briefjes

- Een zaklamp en reservebatterijen

De vier meest gestelde vragen

Moet ik mijn buurt overhalen om mee te doen?

Nee. Begin met één buurmaatje en één straat. Andere straten komen vanzelf nieuwsgierig.

Wat als mensen niet open doen?

Probeer een tweede keer op een ander tijdstip. Daarna kun je een kort briefje achterlaten. Niet iedereen hoeft mee te doen. Ook als maar een deel van de straat meedoet heeft het al waarde, en hoe meer burens meedoen, hoe beter het netwerk werkt.

Mag ik de gegevens digitaal bewaren?

Nee. Niet alleen vanwege privacy, ook omdat je er bij een stroomuitval niet bij kunt. Papier, in je meterkast. Meer hierover lees je in hoofdstuk 8.

Moet ik gevoelige informatie over mijn gezondheid delen?

Nooit verplicht. In de vragenlijst zit op verzoek een onderdeel over gezondheid en mobiliteit, maar of je dat invult bepaal je helemaal zelf. Wil je dat je burens bij nood iets weten zonder de details te delen, dan kun je die in je eigen meterkast bewaren en in de buurtbank alleen aangeven dat er aan jouw adres even moet worden aangeklopt. Zie hoofdstuk 8.

EEN AANPAK DIE NOG GROEIT

Dit is geen strak, dichtgetimmerd plan, maar een aanpak die zich nog volop ontwikkelt. We leren onderweg, samen met de buurten die er al mee werken. Heb je een idee, vraag of verbetering? We horen het graag via mijnbuurtje.nl/contact. Alle voorbeelden, flyers en de digitale versie van deze handleiding vind je op mijnbuurtje.nl/weerbaarheid.